

Skolestart

Tema: Fællesskab

Børnehaveklasseforeningen

– en del af helheden...

Skolestart

Børnehaveklasseforeningen

Nr. 1 - 2017

Bladudvalg:

Ina von Barm (ansv.), Kastaniedal 9 B,
2730 Herlev. Tlf. 44 84 92 80.

E-mail: ruina@email.dk

Arbejdsplads: Bagsværd Skole,
Gladsaxe Kommune.

Ester Lunddal, Stokrosevej 8,
4450 Jyderup. Tlf. 20 64 49 28.

E-mail: ester.lunddahl@skolekom.dk

Arbejdsplads: Ørslev Skole,
Høng Kommune.

Lene Krogh Larsen, Skolevang 2,
2660 Brøndby Strand. Tlf. 43 53 90 93.

E-mail: majolene@post.tele.dk

Arbejdsplads: Ørestad Skole,
Københavns Kommune.

Grethe Hyldekrog, Mølleåparken 48,
2800 Lyngby. Tlf. 45 93 74 21.

E-mail: grethe.hyldekrog@webspeed.dk

Arbejdsplads: Pædagogisk vejleder,
Hvidovre Kommune.

Annie Thousig Møller, Tokkekøbvej 51,
3450 Allerød. Tlf. 48 14 36 20.

E-mail: annie1403@me.com

Arbejdsplads: Ingrid Jespersens
Gymnasieskole, København Ø.

Ingelise Haag, Niels Bohrs Alle 30,
2860 Søborg.

E-mail: Ingelise.haag@skolekom.dk

Arbejdsplads: Grønnemose Skole,
Gladsaxe.

Bodil Høeg, Strandgårdsvej 4,
3050 Humlebæk. Tlf. 49 16 00 39.

E-mail: boditor@gmail.com

Arbejdsplads: Langebjergskolen,
Humlebæk.

Dorthe Bundgaard Clausen, Vrouevej 8,
Vroue, 7800 Skive. Tlf. 97 54 73 04/27 62 50 14

E-mail: dorthebc@fiberpost.dk

Arbejdsplads: Vestfjendsskolen, Vridsted.

Fra HS:

Pia Tine Jessen, Vesterlundvej 107,

Nymindegab, 6830 Nr. Nebel.

Tlf. 22 88 09 84. E-mail: pia@jessens.dk

Henvendelser angående bladet:

Redaktør eller bladudvalg:

- Artikler, læserbreve og anden orientering med interesse for området.

Børnehaveklasseforeningens kontor:

- Kredsenes indkaldelser til møder og generalforsamlinger samt referater fra samme.
- Annoncer.
- Henvendelser ang. abonnement.

Kontingent 1/1 2014

Pr. halvår kr. 397,- Pensionister halv pris.

Abonnement 420,-

Bladet udkommer i følgende måneder:

I slutningen af januar, marts, maj, oktober,
november samt i starten af august.

Stofindlevering den 15. i måneden før
udgivelsesmåned, for august-nummeret
dog den 15. juni. Ved udgivelsessvigt rettes
henvendelse til eget postkontor.

Kontrolleret af:

Kontrolleret oplag: 2.079 ekpl. i perioden
1. januar - 30. juni 2011.

Produktion: eugraphic

Tlf. 27 88 10 80

E-mail: bj@eugr.dk www.grafikom.dk

© Børnehaveklasseforeningen - ISSN 0905-6319

Forsidefoto: Annie Thousig Møller.

indhold

Leder	
Af Marianne Giannini	3
Børns adfærd – hvem har ansvaret?	
Af John Aasted Halse	4
Trivsel i klassefællesskabet	
Af Jytte Friis	6
Skab den relation, der får børn til at lytte og lære	
Af Rikke Winckler	9
Kære institution, hvordan skal vi danne vores børn?	
Af Josephine Krogh	12
Om selvregulering i indskolingen	
Af Palle Marker	15
Den Gode Stemning	
Af Mette Weber	17
Fire praktiske ideer til inklusion	
Af Solveig Andersen og Lill Bredo Schrøder	20
Yoga til børn giver ro i klasseværelset	
Af Hanne Mouritsen og Vivi Solveig Sørensen	24
Ting fortæller	
Af Helle Knappe	27
Bogomtaler	29
HUSK – Nyt fra HS/Meddelelser	30

forord

Ina von Barm

Først vil Bladudvalget gerne ønske alle et godt og spændende 2017. Med regeringsdannelsen i november blæser der måske (nok engang) nye vinde ind over folkeskolen?

I løbet af det seneste år er der talt og skrevet meget om, at det moderne barn mangler disciplin – at de gamle dyder, som almindelig høflighed, er forsvundet. Pli og respekt for andre skal tilbage på skolens (og forhåbentlig også) hjemmenes dagsorden. Børn er for selvoptagede – de har svært ved at udsætte egne behov, og det går ud over skolens fællesskab.

I børnehaveklasse har arbejdet med klassefællesskabet altid haft høj prioritet. Noget tyder på, at dette arbejde har fået trangere kår i takt med, at der er kommet et øget fokus på tal og bogstaver. Det er i hvert fald, hvad en del børnehaveklasseledere udtrykker i en undersøgelse offentliggjort i Politiken for nylig.

Et godt fællesskab er forudsætningen for læring. Lad os starte der, så skal det andet nok komme.

Ina von Barm – redaktør

Skab den relation, der får børn til at lytte og lære

At skabe et trygt læringsrum, hvor børnene lytter, følger den voksne og har respekt for fællesskabet, kræver en stor, daglig indsats.

Af Rikke Winckler, indehaver
www.forældresparring.dk
Pædagog, psykoterapeut og
certificeret Peaceful Parent Coach,
af Dr. Laura Markham, USA.

Når man af vanvare kommer til at hæve stemmen lidt vel meget og nogle gange decideret skælder ud, oplever man tit, at det måske nok giver ro de næste minutter, men det har ikke en vedvarende effekt, ligesom det heller ikke giver børnene en egentlig forståelse for eller læring om, hvordan man skal være i klassen.

Når man har en flok krudtugler med mange forskellige udgangspunkter og personligheder, gælder det om at skabe et stærkt, fælles og centralt ståsted som leder af flokken.

Flokkens leder, den voksne, skal være garant for, at klasselokalet er et sikkert og trygt sted at være. Et sted med respekt for hinanden, et sted med plads til forskellighed og et sted, hvor man kan udvikle sig i forskellige tempi.

Den voksnes tilgang, vores sprog og vores evne til at se og guide børnene har utrolig stor indflydelse på, i hvor

høj grad børnene hører efter og har lyst til at følge vores anvisninger.

Før i tiden kunne det ikke falde os ind at tale om, at børnene skulle have lyst til at følge os. Dengang skulle de bare have respekt for de voksne, og ordet disciplin blev ofte brugt. Trådte børn ved siden af, havde man sanktionsmuligheder i form af straf, slag, skældud, eftersidninger eller en tur uden for døren.

Men mange af de konflikter og situationer, hvor børn slet ikke hørte efter, var – ofte – også et resultat af, at man ikke vidste, i hvor høj grad børnenes hjerner påvirkede deres handlinger, hvorfor man nemt kom til at tale for døde øren.

I dag ved vi, hvordan børns hjerner virker. Og vi ved også, at en stor del af det, som børn gennem tiderne er blevet skældt ud og straffet for, er noget, de ikke har kunnet gøre for rent udviklingsmæssigt. Det betyder jo ikke, at børn ikke skal lære at følge fællesskabet og modtage beskeder fra de voksne, men den viden vi har i dag gør, at vi med få justeringer kan spille mere *med* børns hjerner i stedet for *mod* den.

Spiller vi mere *med* hjernen, så får vi børn, der i højere grad lytter til os. Det vigtigste fundament for børns evne til at høre efter er deres relation til den voksne. Når de føler og oplever, at den voksne kan se deres perspektiv af verden, når de oplever, at den voksne er på deres side og ikke

”imod” dem, så skaber det en tryghed, der gør, at børn lytter mere til os.

Børns hjerner er umodne, når de bliver født, og hele modningsprocessen er langsom og sker i samspil med barnets tætte omsorgspersoner. Selvom børnene er ”store” ved skolestart, kæmper mange drenge med at være langsommere modnet end piger og fx være mere kropsligt urolige og have sværere ved at holde koncentrationen.

Skældud virker ikke. I dag ved vi, at børn der får skældud bogstaveligt talt lukker ørerne. Vi ved det, fordi man har forsket og undersøgt, hvad der sker i børnenes hjerner, og man kan se, at når de får skældud, så er deres relation til den voksne truet. Hjernens alarmklokke, amygdala, der er designet til at være på vagt og opsnappe farer, ringer. Og i det øjeblik alarmklokken ringer, kommer kroppen i alarmberedskab og får mere

Børnene lytter mere

Når vi giver en guidende og mere positiv besked om, hvad barnet skal, oplever man, at ens tone bliver mere venlig frem for de negative ”Hold-nu-op-med-det, lyt-så-efter, lad-så-det-være” beskeder, hvor man nemt bliver mere sur. Den venlige tone gør rummet rarere og mere trygt, og børnene lytter mere.

travlt med at passe på sig selv end på at høre efter. Derfor oplever mange voksne også en udefinerbar fornemmelse af, at barnet ikke lytter til dem, når de skælder ud. Desværre har det gennem tiderne været med til at gøre voksne endnu mere irritable og måske hæve stemmen endnu mere: "Lyt så efter, når jeg skælder dig ud!"

Men børnene passer på sig selv. Når barnets hjerne oplever, at der er fare på færde, så sætter amygdala i gang, og den sunde fornuft forsvinder. Den sunde fornuft bor rent hjernemæssigt i pandelappen. Det er vores pandelap, der har overblik, og som kan håndtere følelser og regulere sig selv.

Man ved også, at det bærende for børns udvikling og trivsel er deres relation til de voksne. Relationen er forudsætningen for, at børn kan lære og lytte.

Set i et udviklingsmæssigt lys er det altså ikke et spørgsmål om at have lyst til at følge den voksne, men simpelthen at have forudsætningen i hjernen til at gøre det i en given situation eller ej.

Men hvordan kan man bruge den viden i en presset hverdag med mange børn?

Hvad kan man gøre, og hvilke knapper kan man trykke på, så relationen styrkes og ikke svækkes?

Det trygge læringsrum

Mange voksne kan selv genkende frygten for at sige noget "dumt" eller "forkert" i en forsamling, og det er også noget af det, der ofte fylder hos børn.

Er det trygt at række hånden op og sige noget, eller kan man risikere at blive grinet ad?

Bliver man mødt med: "Nu er det altså ikke din tur til at sige noget igen!" eller "Ja, du vil gerne svare; Lige nu er det Tobias tur"?

Det ivrige barn med hånden oppe og stor snakkelyst tager måske ikke altid

notits af sådan en bemærkning og kan godt "klare det". Men det forsigtige barn, der var på vej til at række hånden op, tager den måske lige så hurtigt ned igen i frygt for at sige noget "forkert".

Det er den voksnes opgave at sørge for trygheden i det fælles rum. Man kan ikke altid styre, hvad andre børn siger eller griner ad, men man kan være opmærksom på ens egen rolle, og om man uden at ville det kan komme til at bidrage med utryghed.

Giv klare beskeder

Tit kan vi komme til at irettesætte og fortælle, hvad børn gør forkert, eller hvad de ikke må, men det er meget lettere for børn at følge vores anvisninger, hvis de er klare, tydelige og konkrete.

I stedet for "Lad så være med at vippe på stolen", vil det fungere bedre med "Sæt lige stolen ned, Mathias"

I stedet for "Stop så med at snakke til Benjamin", vil det fungere bedre med "Det er tid til at lytte nu, Oscar"

I stedet for "Du skal ikke tage din madpakke frem nu", vil det fungere bedre med "Madpakken skal blive i tasken, Caroline"

Når vi retter opmærksomheden på vores sprog, vil vi opdage de steder, hvor vi kan justere og blive mere tydelige og give flere konkrete anvisninger.

Når vi giver en guidende og mere positiv besked om, hvad barnet skal, oplever man, at ens tone bliver mere venlig frem for de negative "Hold-nu-op-med-det, lyt-så-efter, lad-så-det-være" beskeder, hvor man nemt bliver mere sur. Den venlige tone gør rummet rarere og mere trygt, og børnene lytter mere.

Bevar roen ved uro

De fælles kollektive råbe-beskeder, som man nemt kan komme til at ty til, kan blive en svær størrelse at styre. Det kan virke som brandslukningsarbejde at skulle stoppe uro

først det ene sted og så det næste sted, og uro kan uden tvivl være en udfordring, når man er få voksne til mange børn.

Børn bliver smittet af den energi og stemning, som vi sender ud, og derfor er det allermest gavnligt at møde uro med RO. Så snart vi larmer eller råber, kommer vil til at bidrage til uroen. Hvis vi med høj stemme råber "Ti nu stille, nu skal I altså holde op!", er vi med til at bidrage til den uro, som vi ikke ønsker.

At møde uroen med ens egen ro er med til at styrke vores lederskab og vise børnene den vej, vi gerne vil have dem til at følge. Der kan godt være et par kaotiske minutter, hvor man kan være bange for, om hele læsset vælter, men en god leder, der bevarer den guidende og tydelige tilgang, opnår meget større respekt på den lange bane, end den leder, der kommer til at lade sig rive med af frustrationer.

Den gode leder sætter grænser

Mange børn har rigtigt stor gavn af, at man ikke kun viser vejen med ord, men også i handlinger. At vi lige lægger hånden på deres skulder og måske følger dem hen til deres plads. Man kan godt blive overvældet ved tanken om at skulle gøre det med mange børn, men tager man et kig på ens børnegruppe, vil man opdage, at langt fra alle har brug for det.

Når vi fx siger: "Du ville lige hente tuscherne, men lige nu er det altså læsetid" og **samtidig** med en hånd på skulderen følger barnet tilbage i stedet for at råbe "Sæt dig så hen på din plads!", så udviser vi et klart og tydeligt lederskab og sætter en klar grænse.

Når børn føler sig set (du ville lige hente tuscherne ...) i stedet for blot at føle sig kommanderet med (sæt dig ned på din plads), så er vores relation intakt, og barnets ører er åbne. Det kunne selvfølgelig være dejligt, hvis man kun skulle foretage ovenstående handling én gang, men ofte skal der flere gentagelser til. For nogle børn flere end andre.

Det trygge læringsrum

Grænser, der virker, er dem, hvor man først ser barnets perspektiv og dernæst fortæller, hvad de skal. I USA siger man "Connect before you correct", som i al sin tydelighed viser, hvor vigtig relationen er, før barnet kan lytte og følge os.

Husk nysgerrigheden

Vi kommer nemt til at møde børn med en hurtig irttesættelse og måske ofte en lidt høj stemme: "Du skal ikke rende nogen steder nu".

Men når vi ikke rigtigt ved, hvad børnene egentlig laver, så husk at være nysgerrig og undersøgende i stedet og helt enkelt spørge "Hvad skal du lige nu, Christian?".

Så vil vi opdage, at der er altid er mening med det, børn gør. Måske svarer de "Jeg skal bare hen i skraldespanden med mit viskelædersnask".

Og det er ikke nogen forbrydelse. Men bliver man "mødt" med mistro

frem for med nysgerrighed, svækker det barnets relation til os.

Det betyder ikke, at børnene nødvendigvis bare skal rende rundt i klassen og ikke sidde på deres numser, men det gør en kæmpe forskel at blive mødt med et "Ah okay, lige nu skal du sidde ned, så kan du smide det ud i frikvarteret" frem for bare at få en "reprimande".

Det individuelle i fællesskabet

I dag tør børn stille kritiske spørgsmål til de voksne, og vi har (heldigvis) ikke længere børn, der er bange for de voksne i skolen. Det kan godt gøre hverdagen lidt mere besværlig, når børn ikke bare gør, hvad der bliver sagt, men tværtimod også gerne vil have indflydelse.

At finde balancepunktet mellem på den ene side at lytte og give indflydelse og på den anden side holde lederskabet og bestemme er for mange voksne, både fagfolk og forældre, en svær størrelse.

Mange voksne kan selv genkende frygten for at sige noget "dumt" eller "forkert" i en forsamling, og det er også noget af det, der ofte fylder hos børn.

Er det trygt at række hånden op og sige noget, eller kan man risikere at blive grinet ad?

Det er uden tvivl de voksne, der leder og bestemmer i gruppen. At være stærk i sit lederskab og kunne hæve sig op i helikopterperspektiv og vide, at selvom et lille barn måske siger "Du bestemmer ikke over mig!", så har det barn brug for den voksnes lederskab, der giver tryghed og sikkerhed. Når man kan det, kan det ydermere virke som inspirationskilde til forældrene.

Børn gør altid det bedste, de kan, og med en god, tydelig flokleder i spidsen, vil de gøre sig ekstra umage. ■